

Τουρκία: Ξανά ο «Μεγάλος Ασθενής;»

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Όσο πλησιάζουν οι μέρες για τις κρίσιμες εκλογές στην Τουρκία, στην μία Νοεμβρίου, άλλο τόσο η σύγχρονη Τουρκία μοιάζει και πάλι να είναι ο μεγάλος ασθενής του παρελθόντος.

Στις διεθνείς σχέσεις, είχε επικρατήσει από τον 19ο αι., στο μεταίχμιο του Ανατολικού Ζητήματος, που δεν ήταν άλλο από την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, η Τουρκία να χαρακτηρίζεται ως ο Μεγάλος Ασθενής, ανάμεσα στις τότε αυτοκρατορίες της εποχής, Γαλλική, Αγγλική, Ρωσική και Αυστροουγγρική.

Το τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ήρθε στις αρχές του 20ου αι. με το κίνημα των Νεοτούρκων, τις εξεγέρσεις των Αράβων στην Μ. Ανατολή (είχε βάλει το χέρι του και ο βρετανός αξιωματικός ο «Λώρενς της Αραβίας»), τους Βαλκανικούς Πολέμους και στη συνέχεια με τον Α΄ ΠΠ.

Τα σύνορα αυτού που βλέπουμε σήμερα στη Μ. Ανατολή, (Συρία, Λίβανος, Ιράκ, Ιορδανία, Τουρκία κλπ) είναι η «μοιρασιά» των Μεγάλων της τότε Εποχής που διαμοίρασαν τα εδάφη της καταρρέουσας Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που ξεκίνησε με την Συμφωνία της Κωνσταντινούπολης το 1915, που προέβλεπε σε περίπτωση νίκης της Ρωσίας και των δυτικών συμμάχων να καταλάβει η Ρωσία τμήμα της ανατολικής Μικράς Ασίας, της Πόλης και των Στενών. Στη συνέχεια το 1916 υπογράφεται η Συμφωνία μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας, «η Σαϊκς-Πικό», όπως ονομάστηκε, από τους αντιπροσώπους των δύο κρατών τον βρετανό Μάρκ Σάικς, εκπρόσωπο της Αραβικής Διοίκησης της Βρετ. Αυτοκρατορίας και τον Γάλλο διπλωμάτη Φρανσουά Ζωρζ-Πικό στην οποία προεβλέπετο η συριακή ακτή μαζί με το Λίβανο και στην συριακή ενδοχώρα μέχρι τα πετρέλαια της Μοσούλης να περάσει στους Γάλλους και η Βρετανία αποκτούσε τις επαρχίες της Βαγδάτης και Βασόρας και στη συνέχεια και την ίδια την Παλαιστίνη. Το τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας έρχεται με το τέλος του Α΄ Π.Π και τη Συνθήκη των Σεβρών τον Αύγουστο του 1920.[i]

[i] Erik Zürcher, *Σύγχρονη Ιστορία της Τουρκίας*, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2004

Τα σύνορα στη Β. Αφρική και Μ. Ανατολή μετά την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Σήμερα λοιπόν, στοιχειώνει και πάλι αυτό που αποκαλούν στην Τουρκία το «Σύνδρομο των Σεβρών», μιας και για άλλη μια φορά η Τουρκία έρχεται αντιμέτωπη με το μέλλον της και την ταυτότητά της. Η πολιτική του Νταβούτογλου που μίλαγε για το στρατηγικό όραμα και το στρατηγικό βάθος της Τουρκίας και τα μηδενικά προβλήματα με τους γείτονες κατέρρευσε και έγινε μπούμεραγκ. Η πολιτική ενδυνάμωση του κουρδικού στοιχείου μέσα στην Τουρκική Εθνοσυνέλευση έχει αφήσει την Τουρκία εδώ και μήνες χωρίς κυβέρνηση με νέες εκλογές και τον εφιάλτη για περισσότερο διχασμό, αίμα και τρομοκρατία να είναι παρών τους τελευταίους μήνες. Η εμπλοκή της Τουρκίας στην επιχείρηση της Δύσης για την απομάκρυνση του Άσαντ στη Συρία, η απροκάλυπτη στήριξη μέχρι πρότινος του Ισλαμικού κράτους και των Τζιχαντιστών, τα παζάρια της με τους αμερικάνους για τις αεροπορικές βάσεις στην ΝΑ Τουρκία, ο πόλεμος εναντίων των Κούρδων του PKK μέσα στην Τουρκία αλλά και στις όμορες χώρες όπως στη Συρία[1], οι σχέσεις με το Ιράν, τα παζάρια με την Ευρωπαϊκή Ένωση και η διαχείριση των προσφύγων και μεταναστών από την Συρία και άλλες χώρες της Μ. Ανατολής και της Κ. Ασίας, στα μικρασιατικά παράλια και τέλος η πιθανότητα εμπλοκής της εναντίων της Ρώσων στη Συρία, αποδεικνύουν την αγωνία αλλά και τα αδιέξοδα της Τουρκίας, που μπορεί κάλλιστα να χαρακτηριστεί και πάλι ο «Μεγάλος Ασθενής». Ταυτόχρονα, έχουν επιδεινωθεί σοβαρά και οι σχέσεις της Τουρκίας με την Κίνα λόγω της υποστήριξης της Άγκυρας στο Τουρκικό Ισλαμιστικό Κόμμα (TIP) την τρομοκρατική οργάνωση των Ουιγούρων της δυτικής Κίνας.

ii Turkey v Islamic State v the Kurds: What's going on? Neil Arun BBC, 12/8/2015

Η Τουρκία αργά ή γρήγορα θα βρεθεί απέναντι σε υπαρκτά διλήμματα που η εξέλιξη των πραγμάτων μπορεί να οδηγήσουν σε δημιουργία κουρδικού κράτους, στην περιοχή, εμπλοκή με πιθανή εντολή του NATO να κλείσει τα Στενά του Βοσπόρου (casus belli για τους Ρώσους) και εσωτερική αστάθεια που μπορεί να αντιμετωπιστεί με πραξικόπημα, την προσφιλή μέθοδο στην τουρκική πολιτική σκηνή.[1]

Και εδώ γεννούνται τα ερωτήματα, αν επηρεαστεί περισσότερο η περιφερειακή αστάθεια και η Τουρκία από «Επιτήδειος ουδέτερος και Μεγάλος Ασθενής» μετατραπεί σε μια ανεξέλεγκτη δύναμη. Τι ανταλλάγματα θα ζητήσει από την Δύση για την Ελλάδα; (Θράκη-Αιγαίο-Κύπρος) ή για την ακύρωση των ρωσικών και κεντροασιατικών αγωγών μέσα από την χώρα της προς την Ευρώπη; Ερωτήματα που φυσικά δεν μπορούν να απαντηθούν σε τόσο λίγο χώρο πλην όμως οι εξελίξεις τρέχουν μέρα με τη μέρα και θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί.

iii Why Turkey should fear itself, Soner Cagapan, CNNireport , 11/10/2015